

Glasilno Mestne občine Ljubljana, letnik XIX, številka 3, marec 2014, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4,5
Ljubljana
v finalu za naslov
zelena prestolnica
Evrope 2016
in zmagovalka
ETM 2013

6
Barbara Vajda:
»Imamo župana,
ki je iz mesta
naredil
prestolnico«

8
Novi
mestni
prostori

8
Prvi uspehi
Mediacijskega
centra Ljubljana

Ljubljana

Mesto prihodnosti: Lepo in pametno

Za lepšo Ljubljano 2014	2
Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj: Mesto prihodnosti: Lepo in pametno	3
Nataša Jazbinšek Seršen: Ljubljana v finalu za naslov zelena prestolnica Evrope 2016	4
Dr. Brigita Jamnik: Voda in energija	5
Ljubljana, zmagovalka ETM 2013	5
Pogovor z Barbaro Vajda	6
Petra Stušek na čelu Turizma Ljubljana	7
Novi mestni prostori	8
Razstava o projektu prenove Cukrarne	10
Staša Cafuta Trček: Vtisi tujih turistov o Ljubljani	11
Prvi uspehi Mediacijskega centra Ljubljana	12
Glas mladih	14
Dušan Muc: Mozaik moje Ljubljane	15
Center za medgeneracijsko učenje v Javnem zavodu Cene Štupar	16
Nada Breznik: Jadranka Juras	18
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Blaža Končine	19
Mirjana Ribič: Delovno-varstveni center Mavrica	20
Četrtni razgledi	22
Mirjana Ribič: Dobri človek Enes Musić	29
Dr. Blaž Vurnik: Ljubljana v prvi svetovni vojni	30
Aina Šmid: Kinozemljevid Ljubljane	32
Dr. Franc Križnar: 70 let Partizanskega pevskega zbora Ljubljana	33
Teja Zorko: Dan zbiranja spominov Ljubljana v bodeči žici	34
Mirjana Ribič: Trgovina Malloni	35
Staša Cafuta Trček: Center ponovne uporabe	35
Mirjana Ribič: Parkauto	36
Ljubljanski vestnik	37
Okoljske meritve	39
Razstava o možganih na Gospodarskem razstavišču	40

Fotografiji na naslovnici

Zgoraj: Turisti na Zmajskem mostu,
foto: Dunja Wedam

Spodaj: Prenovljena Modra poročna dvorana na
Ljubljanskem gradu, foto: Miha Mally

Fotografija na strani 3

Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj,
foto: Boris Bogataj

Avtorica nepodpisanih besedil
je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos – Bleiweis, Aleš
Kardelj, Stanka Ritonja.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.500 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Pred sto leti je bilo na planetu le dvajset mest z več kot milijonom prebivalcev in kar 95 odstotkov Zemljanov je živel v podeželskih vaseh. Pred nekaj leti smo prvič v zgodovini človeštva doživeli, da več ljudi živi v mestih kot na deželi. Trend preseljevanja ljudi v mesta se nadaljuje, najbolj intenzivno v Aziji, nekoliko počasneje v Evropi. Prav zato se vse več raziskav ukvarja s kakovostjo življenja v mestih, z vprašanji stanja okolja v mestu in s trajnostnim razvojem mest.

Žal je po svetu veliko mest, ki so se povsem oddaljila od sonaravnega razvoja in kjer se srečujejo z neznosnimi problemi, od povsem degradiranega okolja do velike družbene neenakosti in nizke kakovosti življenja. Po drugi plati pa je zlasti v Evropi vse več primerov korenitih prenov mest, ki postajajo ne le lepa, ampak tudi pametna mesta. Pametno mesto ima vizijo in strategijo in se mora postopno usmerjati v gospodarski razvoj, ki izboljšuje kakovost življenja, povečuje družbeno pravičnost ob bistveno zmanjšani porabi naravnih virov ter okoljskih tveganj. Za okolje v mestu je odločilnega pomena zmanjševanje snovnih in energijskih tokov in iz območja mesta, visoka energetska učinkovitost objektov in lokalna proizvodnja energije. Enako pomembni so ukrepi za zmanjševanje potreb po potovanjih zunaj območja, zmanjševanje rabe vode in zmanjševanje odpadnih in meteoritnih vod, zmanjševanje količine odpadkov in njihova ponovna uporaba.

Ljubljana je nedvomno lepo mesto. Mnogi naključni turisti, pa tudi številni poslovneži so nad mestom upravičeno navdušeni, še zlasti, če se spominjajo Ljubljane nekoč. Naša prestolnica je doživela v zadnjih osmih letih temeljito obnovo, dobila je nove mestne parkovne površine, posajenih je bilo na stotine novih dreves, širijo se rekreacijske površine, mestni vrtički so veliko bolj urejeni, enako velja za imenitne ureditve nabrežij in mostov. Mesto celo skuša ohraniti delček podeželske krajine s spodbudami kmetijam na svojem območju. Nekoliko slabše se Ljubljana odreže pri prometni ureditvi, navkljub zaprtju velikega dela starega jedra in centra mesta za promet, navkljub pohvale vrednemu projektu BicikeLJ in dejstvu, da mestni avtobusi in komunalna vozila končno uporabljajo biogoriva. Še vedno je število dni v letu, ko v Ljubljani dihamo povsem neprimeren onesnažen zrak, preveliko. Promet k temu prispeva levji delež, svoje pa dodajo tudi neurejena individualna kurišča. Kaj pa odpadki? Pohvalno je, da so bile uvedene podzemne zbiralnice odpadkov v mestnem središču, da je obvezno ločeno zbiranje odpadkov in da je posodobljeno odlagališče na Barju, vendar bi bilo še veliko bolj bistveno, da bi mesto doseglo zmanjševanje količine nastalih odpadkov, in ne le njihovo izboljšano odstranjevanje. Pametno ali trajnostno mesto mora namreč poskrbeti prav za to, da je odpadkov manj in ne le, da so na moderen način odstranjeni. In prav to je bistvo in izziv za Ljubljano. Ni namreč dovolj, da je Ljubljana lepo mesto, postati mora tudi pametno mesto, sicer bodo učinkiti številnih naporov, ki so bili vloženi v prestolnico do zdaj, sčasoma zvoedeneli.

Iskreno si želim, da Ljubljana postane lepo in pametno mesto hkrati, mesto prihodnosti, ki bo energetska učinkovito, gospodarno z viri, zlasti z vodo, zemljišči in zrakom, želim si zeleno mesto in prestolnico, kjer so ljudje vključeni v odločanje o okolju in razvoju, ki bo vzor za skladno in solidarno skupno življenje v naši družbi. Da se te želje izpolnijo, mora biti na prvem mestu energetska obnova ne le mestnih javnih stavb, šol in vrtcev, temveč tudi sošesk, kjer ljudje živijo v energetska revščini. Nenehno pozidavo novih zemljišč mora čim prej zamenjati prenova stavb ter urbana prenova zapuščenih in neatraktivnih območij, saj je prostor dragocen vir, ob tem pa se izognemo tudi povečevanju potreb po prometu in območjem gradenj, ki so brez socialnega kapitala. Skrb za okolje naj ne ostane le sajenje dreves, temveč tudi razvoj lokalnega gospodarstva Ljubljane. Vizija, zaobjeta v besedah majhno in blizu, je v tem kontekstu veliko bolj zelena od vsakega parka. Da s tem povezanih priložnosti za nova delovna mesta ne omenjamo. Tudi lokalna proizvodnja energije, četudi v majhnem obsegu, mora postati prevladujoč in samoumeven del mestne kulture. Trdno verjamem, da Ljubljana lahko polno zaživi kot mesto prihodnosti, zastavljeno v strateškem dokumentu Vizija Ljubljana 2025, če le izkoristi potenciala znanja in izkušenj različnih generacij ter svojo kulturno in okoljsko raznovrstnost.

Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj

Voda in energija

Dr. Brigita Jamnik

Ko v zraku zadiši pomlad in nas, omamljene s svežimi vonji, vabi med nežno, od sonca še neutrjeno zelenje, oživijo tudi osamljene stezice na sprehajalnih in tekaških poteh, kjer smo pozimi običajno sami, gredice vrčičkov spreminjajo svojo obliko, na ceste pa se vrnejo barviti kolesarji. Več časa preživimo zunaj. Kaj opazimo? Številne odpadke, ostanke našega nevestnega obnašanja preteklih mesecev. Ni presenetljivo, da je tem času na koledarju kar nekaj dni, ki trkajo na našo okoljevarstveno zavest: v marcu nas prebuja svetovni dan vode, ki mu čez mesec dni sledi dan Zemlje, v začetku junija pa še dan okolja.

Voda je dobrina

22. marec, svetovni dan vode, nas vsako leto spomni, da je voda dragocena in omejena dobrina. Pri varovanju vode ima vsak uporabnik svojo vlogo, pa čeprav jo izvaja zgolj z razumno uporabo vode, zmerno uporabo okolju nevarnih kemikalij v gospodinjstvu in skrbnim ločevanjem odpadkov – kar ne bi smelo biti pretežka naloga za nikogar. Upravljanje voda, v katero vstopamo tudi upravljavci vodovodnih in kanalizacijskih sistemov, pa je zaradi različnih interesov, zahtev in potreb ter tudi nalog in obveznosti deležnikov res zahtevna naloga. Hkrati je tudi priložnost za tesnejše sodelovanje, saj strokovnjakov in znanja v Sloveniji ne manjka, kronično pa primanjkuje celostnih in dolgoročnih rešitev na področju voda, ki bi se uspele povzpeti čez okvire parcialnih problemov. Upravljavci vodne komunalne infrastrukture imamo v teh procesih že tradicionalno povezovalno vlogo: naše mesto je v preseku med uporabniki vode, splošno in strokovno javnostjo ter pristojnimi institucijami na lokalni in državni ravni.

Soodvisnost vode in energije

Letošnji svetovni dan vode 22. marec je potekal v znamenju vode in energije. Ti dve dobrini sta med seboj tesno povezani in sta celo soodvisni, kar upravljavci vodovodnih sistemov vemo, saj smo med največjimi potrošniki energije v mestu. Ovisnost energije od vode je samoumevna v vodnih elektrarnah, a podrobnejši pogled pove, da je voda soudeležena tudi v večini drugih procesov pridobivanja energije, na primer v klasičnih termoelektarnah in jedrski elektrarni. Da pa sta od energije odvisna črpanje in transport pitne vode, so se mnogi uporabniki, ki jih je prizadel zledolom, začeli zavedati šele pred nedavnim. Pri črpanju vode potrebujemo energijo, veliko energije. Brez energije namreč ni mogoče premagati višinske razlike od nekaj metrov do več deset metrov od nivoja podzemne vode do površine tal in nato pod ustreznim pritiskom vodo potiskati do pip uporabnikov. Predstavljajte si vodovodni sistem, ki se od vodnega vira do uporabnikov strmo dvigne za nekaj sto metrov višinske razlike. Brez električne energije torej ne gre. Podatki OZN kažejo, da se 8 % proizvedene energije v svetovnem merilu uporabi za črpanje, pripravo in transport pitne vode. Če v gospodinjstvu porabimo nekaj tisoč kilovatnih ur na leto, pri črpanju in transportu pitne vode v Ljubljani porabimo več kot 11 milijonov kilovatnih ur letno. Nepredstavljivo veliko za običajnega uporabnika. - Svetovni dan vode nam je torej letos med drugim sporočal, da uporaba vode pomeni tudi uporabo energije in nasprotno.

Prepletenost energetskih in vodnih projektov v Ljubljani

Projekti, za katere pričakujemo, da bodo v Ljubljani v prihodnjih desetletjih močno vplivali na oskrbo s pitno vodo, so prav energetski, saj naj bi načrtovana izgradnja hidroelektrarn na srednji Savi posegla v dinamiko reke, ki napaja vodni vir za mesto Ljubljana. Danes imajo odločevalci in načrtovalci še čas, da z inovativnimi rešitvami pravočasno presežejo meje svojih področij. Naj bo letošnji svetovni dan voda še eno, tokrat še pravočasno opozorilo, da načrtovanje rabe vode ne sme potekati ločeno, po vzporednih poteh, ampak odprto in sočasno, če želimo dolgoročno vzdržne rešitve za obe področji, tako za oskrbo s pitno vodo kot energijo.

Kako smo obeležili letošnji 22. marec, svetovni dan vode

Letos smo bili v družbi z osnovnošolci, ki so vedno polni energije. Dogodek, ki smo ga naslovili *Voda je lajfa*, smo popestrili z zabavno-izobraževalnim programom, na katerem so se osnovnošolci pomerili v kvizu na temo vode, peli karaoke, metali v koš, ustvarjali v fotokotičku ter vrteli kolo sreče. V tekmovalnem delu je sodelovalo kar šestnajst ekip z desetih šol. Dogodek je del ozaveščevalnih akcij JP Vodovod-Kanalizacija, namenjenih najmlajšim ciljnim javnostim, s katerimi želimo pri otrocih vzbuditi čut za ohranjanje in varovanje najpomembnejših naravnih virov.

Voda je človekova pravica

Župan Zoran Janković je med ambasadorki evropske državljanske pobude, katere cilj je spoštovanje vode kot človekove pravice, kot jo je razglasila Generalna skupščina Združenih narodov. V marcu je pred novinarji ponovil svoj odločni »ne« privatizaciji vodnih virov.

Topli pomladni dnevi so prebudili tudi ljubljanske pitnike

V toplih pomladnih in vročih poletnih dneh vas vabimo k osvežitvi z naravno pitno vodo iz ljubljanskih pitnikov. Pogled nanje naj nas spomni na to, da v Ljubljani pijemo dobro vodo. Javna dostopnost pitne vode iz pitnikov pa nosi tudi simbolično sporočilo in poudarja edinstven značaj oskrbe z njo: varna pitna voda mora biti dostopna vsem.

LJUBLJANA, ZMAGOVALKA EVROPSKEGA TEDNA MOBILNOSTI 2013

Foto: Vita Kontić

Podžupanja Jelka Žekar na podelitvi nagrade evropskega tedna mobilnosti 24. marca 2014 v Bruslju. Desno: Nagradna skulptura.

Mestna občina Ljubljana je 24. marca 2014 v Bruslju prejela nagrado evropski teden mobilnosti 2013. Ljubljana je zmagala v konkurenci 30 mest iz 12 držav in postala edino mesto doslej, ki je nagrado evropski teden mobilnosti prejelo kar dvakrat!

Nagrado je v imenu Mestne občine Ljubljana prevzela podžupanja **Jelka Žekar**, ki je ob tem povedala, da je to izjemno priznanje, ki potrjuje, da smo z našimi prizadevanji na pravi poti, na kateri se vseskozi trudimo za boljše kakovost življenja in storitev za meščane. Poudarila je, da bomo še naprej delali za meščane in skupaj z njimi, saj verjamemo, da lahko skupaj pridemo do boljših rešitev. Nagrado je podelil evropski komisar za okolje **Janez Potočnik**, ki je ob tem povedal, da Evropska komisija nagrado Evropski teden mobilnosti (ETM) podeli tistemu mestu, ki udejnanji najboljši primer spremembe v smeri trajnostne mobilnosti. Dodal je, da je tudi Evropska komisija oblikovala nove politike in ukrepe, ki imajo pozitiven učinek na zrak in kakovost življenja, in da v tem okviru še posebej spodbujajo inovativne pristope.

Ljubljana je nagrado ETM prejela že drugič (prvič v ETM 2003) in je prvo mesto, ki mu je uspel tak podvig, saj smo se po mnenju komisije posebej izkazali in nadgradili prejšnje dejavnosti.

Mestna občina Ljubljana je lani že 12. leto zapored sodelovala v Evropskem tednu mobilnosti, najbolj razširjeni kampanji za trajnostno mobilnost, ki tradicionalno poteka med 16. in 22. septembrom. Z raznovrstnimi dejavnostmi smo si prizadevali za uporabo okolju in družbi prijaznejših načinov mobilnosti. Osrednja tema ETM 2013 je bila *Vaš korak za čistejši zrak*, s čimer smo želeli spomniti na to, da imamo sami moč storiti marsikaj za čistejši zrak, saj že majhne spremembe v naših potovalnih navadah lahko izjemno vplivajo na kakovost življenja v mestih, kjer je motorni promet glavni onesnaževalec zraka.

Uvedli smo dva pomembna trajna ukrepa: na dan brez avtomobila 22. septembra smo **omejili osebni motorni promet na Slovenski cesti, na odseku med Šubičevo ulico in Gosposvetsko cesto**, ter območje preuredili tako, da smo namenili več prostora pešcem, kolesarjem in javnemu prevozu. Kot drugi trajni ukrep pa smo uvedli **zaprt električno vozilo Kavalir 3**, ki dopolnjuje ustrežljivost že ustaljenih dveh odprtih kavalirjev in vozi kar vse leto, ne glede na vreme. V okviru evropskega tedna mobilnosti smo skupaj s številnimi sodelavci in organizacijami pripravili 10 celotedenskih aktivnosti in kar 20 dogodkov po posameznih dnevih. Še posebej so se izkazale ljubljanske osnovne šole in vrtci, ki so skupaj sodelovali oziroma organizirali kar 250 dogodkov.